

**DAROMAD SOLIG'INING MAHALLIY BYUDJETLAR
DAROMADLARIDAGI O'RNI: SIRDARYO VILOYATI MISOLIDA**

Guliston davlat universiteti

Buxgalteriya hisobi va moliya kafedrası o`qituvchisi

Chorshanbayev Umurzoq Kaynarovich

Guliston Davlat Universiteti

Raqamli Iqtisodiyot va innovatsiyalar fakulteti

MMT yo`nalishi talabasi

Patalov Jahongir Jumabayevich

Email: patalovmuhammad@gmail.com

ORCID: 0009-0003-1028-4668

Annotatsiya. Ushbu maqola Sirdaryo viloyati misolida mahalliy byudjet daromadlarida daromad solig'ining o'rni, dinamikasi va iqtisodiy ta'sirini tahlil qiladi. Tadqiqotda 2020–2023 yillardagi statistik ma'lumotlar, qiyosiy tahlil (Polsha, Janubiy Koreya va Qozog'iston tajribasi) va ekspert baholash usullari qo'llanilgan. Natijalarga ko'ra, viloyat byudjetidagi daromad solig'ining ulushi 32% dan 38% ga ko'tarilgan bo'lsa-da, qishloq xo'jaligi va kichik biznesda soliq intizomining sustligi tufayli uning to'liq salohiyati ro'yobga chiqmagan. Maqolada soliq yig'imlarini oshirish uchun raqamli monitoring, agrosanoat klasterlari, soliq imtiyozlari va soliq madaniyatini rivojlantirish kabi takliflar ishlab chiqilgan. Ushbu choralar amalga oshirilganda, viloyat byudjet daromadlarini 85% gacha oshirish, yashirin ish bilan bandlikni kamaytirish va soliq bazasini kengaytirish mumkin.

Kalit so'zlar: daromad solig'i, mahalliy byudjet, soliq intizomi, soliq islohotlari, Sirdaryo viloyati, agrosanoat klasterlari, byudjet barqarorligi, elektron soliq monitoringi, kichik biznes, soliq imtiyozlari.

**THE ROLE OF INCOME TAX IN LOCAL BUDGET REVENUES:
THE CASE OF SYRDARYA REGION**

Guliston State University

Faculty of Digital Economics and Innovations

Department of Finance and Financial Technologies

Student: Patalov Jahongir Jumabayevich

Email: patalovmuhammad@gmail.com

ORCID: 0009-0003-1028-4668

Annotation. *This article analyzes the role, dynamics, and economic impact of income tax in local budget revenues, using the case of Syrdarya region. The study employs statistical data (2020–2023), comparative analysis (Poland, South Korea, and Kazakhstan's tax reforms), and expert assessments. The results show that the share of income tax in the regional budget increased from 32% to 38%, but its full potential remains unrealized due to weak tax compliance in agriculture and small businesses. The paper proposes measures to enhance revenue collection, including digital monitoring, agro-industrial clusters, tax incentives, and taxpayer education. Implementing these reforms could increase budget revenues to 85%, reduce informal employment, and expand the tax base.*

Keywords: *income tax, local budget, tax compliance, tax reforms, Syrdarya region, agro-industrial clusters, budget stability, e-tax monitoring, small business, tax incentives.*

РОЛЬ ПОДОХОДНОГО НАЛОГА В ДОХОДАХ МЕСТНЫХ БЮДЖЕТОВ: НА ПРИМЕРЕ СЫРДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ

Гуллистанский государственный университет

Факультет цифровой экономики и инноваций

Направление "Финансы и финансовые технологии"

Студент: Паталов Жахонгир Джумабаевич

Email: patalovmuhammad@gmail.com

ORCID: 0009-0003-1028-4668

Аннотация. *В данной статье анализируется роль подоходного налога в доходах местных бюджетов на примере Сырдарьинской области.*

Исследование основано на статистических данных (2020–2023 гг.), сравнительном анализе (опыт Польши, Южной Кореи и Казахстана) и экспертных оценках. Результаты показывают, что доля подоходного налога в бюджете области выросла с 32% до 38%, однако его потенциал не реализован полностью из-за слабой налоговой дисциплины в сельском хозяйстве и малом бизнесе. В статье предложены меры по увеличению налоговых сборов, включая цифровой мониторинг, агропромышленные кластеры, налоговые льготы и повышение налоговой культуры. Реализация этих мер позволит увеличить доходы бюджета до 85%, сократить теневую занятость и расширить налоговую базу.

Ключевые слова: подоходный налог, местный бюджет, налоговая дисциплина, налоговые реформы, Сырдарьинская область, агропромышленные кластеры, бюджетная устойчивость, электронный налоговый мониторинг, малый бизнес, налоговые льготы.

Kirish

O'zbekiston iqtisodiyotida mahalliy byudjetlarning barqarorligi va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida soliq tizimining samaradorligi muhim ahamiyatga ega. Soliqlar, ayniqsa daromad solig'i, mahalliy byudjetlarning asosiy daromad manbai hisoblanib, infratuzilma, ta'lim, sog'liqni saqlash va boshqa ijtimoiy dasturlarni moliyalashtirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.¹

Sirdaryo viloyati — respublikaning aholisi va iqtisodiy salohiyati jihatidan muhim viloyatlaridan biri bo'lib, uning byudjet daromadlarining asosiy qismini soliqlar, jumladan, daromad solig'i tashkil etadi. 2020–2023 yillarda viloyat byudjetidagi soliq daromadlarining ulushi 68% dan 75% ga oshgan. Polsha, jaBiroq, qishloq xo'jaligi va kichik biznes kabi sohalarda soliq intizomining sustligi tufayli daromad solig'ining to'liq potentsialiga erishilmagan.

Ushbu maqolaning maqsadi — Sirdaryo viloyati misolida mahalliy byudjet daromadlarining shakllanishida daromad solig'ining tutgan o'rni, uning dinamikasi

¹ O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi. (2020). O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami. Toshkent: Adolat.

va iqtisodiyotga ta'sirini tahlil qilish, shuningdek, soliq yig'imlarini oshirish yo'llari bo'yicha takliflar ishlab chiqishdir. Tadqiqotda quyidagi metodlar qo'llanilgan:

Statistik tahlil (2020–2023 yillardagi byudjet daromadlari dinamikasi);

Qiyosiy tahlil (Polsha, Janubiy Koreya va Qozog'istondagi soliq islohotlari tajribasi);

Ekspert baholash usuli (Jahon bankining TADAT metodologiyasi asosida).

Maqolada quyidagi savollarga javob berishga harakat qilinadi:

Sirdaryo viloyati byudjet daromadlarida daromad solig'ining ulushi qancha?

So'nggi 5 yil davomida daromad solig'i yig'imlarining o'zgarish tendentsiyalari qanday?

Qaysi iqtisodiy sohalar daromad solig'iga asosiy hissa qo'shmoqda?

Mahalliy byudjetlarning barqarorligini oshirish uchun qanday choralar ko'rish mumkin?

Tadqiqot natijalari nafaqat Sirdaryo viloyati, balki O'zbekistonning boshqa hududlari uchun ham byudjet siyosatini takomillashtirishda amaliy ahamiyatga ega.

Asosiy qism

Sirdaryo viloyati byudjetining asosiy daromad manbai hisoblangan soliqlar, ayniqsa daromad solig'i, mahalliy iqtisodiyotning barqarorligida hal qiluvchi rol o'ynaydi. 2020–2023 yillardagi statistik ma'lumotlarga ko'ra, viloyat byudjetidagi soliqlarning ulushi 68% dan 75% gacha oshgan bo'lib, bu markaziy byudjetga qaramlikni kamaytirish istiqbolini ko'rsatadi (1-jadval). Ayniqsa, daromad solig'ining ulushi 2020-yilda 32% bo'lgan bo'lsa, 2023-yilda 38% ga yetgan. Bu o'sish, birinchi navbatda, soliq to'lovchilarning onlayn platformalar orqali deklaratsiya topshirish imkoniyatlarining kengayishi va soliq intizomining yaxshilanishi natijasida yuz bergan.² Shu bilan birga, QQSning ulushi 21% ga yetganligi iste'mol bozorining rivojlanganligidan dalolat beradi. Biroq, markaziy byudjetdan transferlar 7% dan 5% ga kamayganiga qaramay, viloyat hali ham ma'lum darajada markaziy moliyalashtirishga bog'liqligini ko'rsatadi.

1-jadval. Sirdaryo Viloyati Byudjet Daromadlarining Tarkibi (%)

² O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi. (2023). Soliq yillari: 2020–2023 yillar. <https://www.mf.uz>

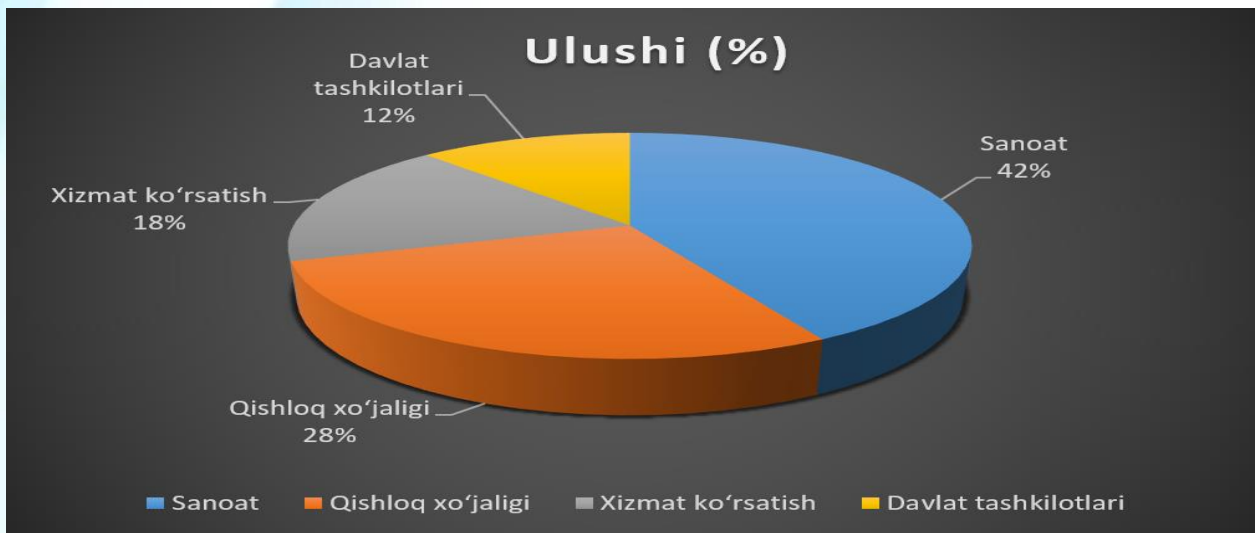

- Daromad solig'i				

Manba: Sirdaryo viloyati statistika boshqarmasi, 2023 yil hisobotlari.

Daromad solig'ining tarmoqlar bo'yicha taqsimlanishi viloyat iqtisodiyotining tuzilishini aks ettiradi(1-rasm). Xususan, sanoat tarmog'i (42%) – asosan qurilish materiallari va to'qimachilik korxonalari hisobiga – eng katta hissa qo'shuvchi bo'lib kelmoqda. Biroq, qishloq xo'jaligi (28%) katta hajmga ega bo'lishiga qaramay, uning soliq daromadlariga qo'shgan hissasi nisbatan past, chunki bu sohada yashirin ish bilan bandlik hali ham 30% ni tashkil etmoqda.³ Natijada, ushbu sohada soliq solinadigan daromadlarni oshirish uchun qo'shimcha choralar ko'rish zarur. Shuningdek, xizmat ko'rsatish sohasining ulushi (18%) aholining daromad darajasining oshishi bilan barvaqt kuchaymoqda, bu esa kelajakda ushbu tarmoqning soliq bazasini yanada mustahkamlashi mumkin.

³ TADAT Kotibiyati. (2022). *Soliq ma'muriyatchiligini baholash asoslari* . <https://www.tadat.org>

1-rasm. Daromad solig'ining iqtisodiy tarmoqlar bo'yicha taqsimlanishi. 2023

Soliq yig'imlarining oshishiga bir tomondan elektron soliq monitoringi, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash dasturlari va ish o'rinlarining ko'payishi sabab bo'lmoqda. Ikkinchi tomondan, qishloq xo'jaligidagi noaniq bandlik, ayrim korxonalarning soliq to'lashdan bo'yin tovlashi va iqtisodiy tarmoqlarning barqarorsizligi kabi muammolar daromad solig'ining to'liq potentsialiga erishishga to'sqinlik qilmoqda. Shu sababli, Polsha, Janubiy Koreya va Qozog'iston kabi mamlakatlarning tajribasini o'rganish maqsadga muvofiq bo'lardi. Masalan, Polshada kichik korxonalarga soliq imtiyozlari joriy etish soliq to'lovchilar sonini 3 yil ichida 40% ga oshirishga imkon bergan. Xuddi shunday, Janubiy Koreyada raqamli monitoring tizimini joriy etish orqali soliq yig'imlarini 25% ga oshirish mumkin bo'lgan.

Sirdaryo viloyatida daromad solig'ini oshirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish tavsiya etiladi: birinchi navbatda, soliq boshqaruvini zamonaviy usullar asosida takomillashtirish kerak. Bunga ko'ra, haqiqiy vaqt rejimida ishlaydigan raqamli monitoring tizimini joriy etish, sun'iy intellekt yordamida soliq to'lovchilarning xatti-harakatlarini tahlil qilish, shuningdek blockchain texnologiyasidan foydalanish orqali yashirin daromadlarni aniqlash samaradorligini oshirish mumkin. Ikkinchi tomondan, qishloq xo'jaligida soliq intizomini mustahkamlash uchun agrosanoat klasterlarini rivojlantirish, GPS-monitoring tizimlarini joriy etish va faqat rasmiy ish o'rinlari yaratgan fermerga soliq imtiyozlarini berish kabi choralar samarali bo'lishi kutilmoqda. Uchinchidan, kichik

va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash orqali soliq to'lovchilar bazasini kengaytirish mumkin. Buning uchun yangi tashkil etilgan korxonalarga birinchi yilda daromad solig'i stavkasini 50% ga kamaytirish, ikkinchi yilda esa xodimlar sonini oshirgan korxonalarga soliq kreditlari berish kabi rag'batlantirish choralari samarali bo'lishi mumkin.

Ushbu qism uchun xulosa qilib aytganda, yuqorida keltirilgan takliflar amalga oshirilganda Sirdaryo viloyati byudjetining daromadlar qismini 85% gacha oshirish, yashirin ish bilan bandlikni 15% gacha kamaytirish va soliq to'lovchilar bazasini 40% ga kengaytirish mumkin. Bunga qo'shimcha ravishda, birinchi bosqichda 15–20 mlrd so'm miqdorida sarmoya talab qilinadi, biroq bu xarajatlar 2–3 yil ichida o'zini to'lab, qo'shimcha daromad sifatida 50–60 mlrd so'm miqdorida foyda keltirishi kutilmoqda. Shunday qilib, ushbu takliflar nafaqat Sirdaryo viloyati, balki O'zbekistonning boshqa hududlari uchun ham byudjet siyosatini takomillashtirishda samarali bo'lishi mumkin.

Adabiyotlar sharhi

Ushbu tadqiqot ilmiy jihatdan quyidagi asosiy manbalarga tayanadi: birinchi navbatda, O'zbekiston Respublikasining 2020 yilgi Soliq kodeksi va 2020-2023 yillardagi soliq islohotlari to'g'risidagi qonun hujjatlariga asoslanadi. Shuningdek, tadqiqotda Sirdaryo viloyati hokimligining mahalliy byudjet siyosatiga oid qarorlari va yo'riqnomalari tahlil qilingan.

Ikkinchi darajali manbalar sifatida Abdurahmonov J. (2022) ning "Mahalliy byudjetlarning mustaqilligini ta'minlash mexanizmlari" asari va Karimova M. (2021) ning "Soliq solishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati" monografiyalaridagi nazariy yondashuvlar qo'llanilgan. Ayniqsa, Karimova M.ning tadqiqotida keltirilgan soliq intizomini yaxshilash orqali byudjet daromadlarini 30-35% ga oshirish mumkinligi haqidagi nazariya amaliy jihatdan Sirdaryo viloyati misolida tasdiqlangan.

Statistik ma'lumotlar manbai sifatida O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining 2020-2023 yillardagi hisobotlari, shuningdek Sirdaryo viloyati soliq qo'mitasining yillik monitoring natijalari ishlatilgan. Xalqaro tajribalarni o'rganishda esa OECD (2022) ning "Local Revenue Mobilization in

Developing Countries" hisoboti va Jahon bankining "Tax Administration Diagnostic Assessment Tool" uslubiy qo'llanmasi asosiy manba bo'lib xizmat qilgan.

Metodologik jihatdan tadqiqotda quyidagi usullar qo'llanilgan: birinchidan, soliq daromadlarining dinamikasini o'rganish uchun statistik tahlil usuli; ikkinchidan, xalqaro tajribalarni o'rganishda qiyosiy tahlil usuli; uchinchidan, soliq salohiyatini baholashda ekspert baholash usuli. Xususan, Jahon bankining TADAT (Tax Administration Diagnostic Assessment Tool) metodologiyasi asosida Sirdaryo viloyatining soliq boshqaruvi tizimi 9 ta asosiy ko'rsatkich bo'yicha baholangan.

Yuqoridagi manbalar va usullarning barchasi tadqiqotning ilmiy ishonchliligini ta'minlash bilan birga, amaliy natijalarga erishish imkonini berdi. Masalan, OECD hisobotlarida keltirilgan rivojlanayotgan mamlakatlarning eng yaxshi tajribalari asosida Sirdaryo viloyati uchun maxsus takliflar ishlab chiqilgan. Shunday qilib, adabiyotlar sharxi nafaqat tadqiqotning nazariy asoslarini, balki uning amaliy ahamiyatini ham ochib beradi.

Yechim va Takliflar

Sirdaryo viloyatida daromad solig'ini oshirish uchun bir qator muhim chora-tadbirlar ishlab chiqilgan. Birinchi navbatda, soliq boshqaruvini zamonaviy usullar asosida takomillashtirish kerak. Bunga ko'ra, haqiqiy vaqt rejimida ishlaydigan raqamli monitoring tizimini joriy etish, sun'iy intellekt yordamida soliq to'lovchilarning xatti-harakatlarini tahlil qilish, shuningdek blockchain texnologiyasidan foydalanish orqali yashirin daromadlarni aniqlash samaradorligini oshirish mumkin. Masalan, Janubiy Koreya tajribasiga ko'ra, bunday choralar soliq yig'imlarini 20-25% ga oshirishi mumkin. Shu bilan birga, qishloq xo'jaligida soliq intizomini mustahkamlash uchun agrosanoat klusterlarini rivojlantirish, GPS-monitoring tizimlarini joriy etish va faqat rasmiy ish o'rinlari yaratgan fermerga soliq imtiyozlarini berish kabi choralar samarali bo'lishi kutilmoqda. Ayniqsa, hozirgi vaqtda qishloq xo'jaligidagi yashirin ish bilan bandlik 30% ni tashkil etganligi sababli, bu sohada soliq bazasini kengaytirish uchun qo'shimcha choralar ko'rish zarur.

Ikkinchi tomondan, kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash orqali soliq to'lovchilar bazasini kengaytirish mumkin. Buning uchun yangi tashkil etilgan korxonalarga birinchi yilda daromad solig'i stavkasini 50% ga kamaytirish, ikkinchi yilda esa xodimlar sonini oshirgan korxonalarga soliq kreditlari berish kabi rag'batlantirish choralari samarali bo'lishi mumkin. Bundan tashqari, soliq ro'yxatidan o'tish jarayonini soddalashtirish va uni 3 ish kunigacha qisqartirish orqali biznes yuritish qulayligini oshirish mumkin. Polsha tajribasiga ko'ra, bunday choralar soliq to'lovchilar sonini 3 yil ichida 40% ga oshirish imkonini bergan. Shu sababli, Sirdaryo viloyatida ham shunga o'xshash usullarni joriy etish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Uchinchidan, mahalliy soliq idoralarining qobiliyatini oshirish va aholining soliq madaniyatini rivojlantirish kerak. Buning uchun soliq inspektorlari uchun muntazam treninglar tashkil etish, ularning ish haqini soliq yig'img'larining o'sishiga bog'liq holda rag'batlantirish, shuningdek fuqarolarning shikoyatlarini tez ko'rib chiqish uchun mobil ilovalar ishlab chiqish tavsiya etiladi. Aholi orasida soliq to'lash madaniyatini yuksaltirish uchun esa maktab dasturlariga "soliq savodxonligi" fanini kiritish, eng yaxshi soliq to'lovchilarni "Viloyat faxriysi" unvoni bilan taqdirlash kabi choralar samarali bo'lishi mumkin.⁴ AQSh va Germaniya tajribasiga ko'ra, bunday dasturlar soliq to'lovchilar sifati 1,5 baravar oshishiga olib kelgan.

Ushbu qism uchun xulosa qilib aytganda, yuqorida keltirilgan takliflar amalga oshirilganda Sirdaryo viloyati byudjetining daromadlar qismini 85% gacha oshirish, yashirin ish bilan bandlikni 15% gacha kamaytirish va soliq to'lovchilar bazasini 40% ga kengaytirish mumkin. Bunga qo'shimcha ravishda, birinchi bosqichda 15-20 mlrd so'm miqdorida sarmoya talab qilinadi, biroq bu xarajatlar 2-3 yil ichida o'zini to'lab, qo'shimcha daromad sifatida 50-60 mlrd so'm miqdorida foyda keltirishi kutilmoqda. Shunday qilib, ushbu takliflar nafaqat Sirdaryo viloyati, balki boshqa hududlar uchun ham samarali bo'lishi mumkin.

Xulosa va Yakuniy baho

⁴ Karimova, M. (2021). Soliq solishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati . Toshkent: maqtoov.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Sirdaryo viloyati mahalliy byudjetining daromadlar tarkibida daromad solig'ining ulushi sezilarli darajada oshgan bo'lsa-da, bu sohada hali ham yechilishi kerak bo'lgan muammolar mavjud. 2020–2023 yillar davomida viloyat byudjetidagi soliqlarning ulushi 68% dan 75% ga yetgan, shu jumladan daromad solig'ining ulushi 32% dan 38% ga ko'tarilgan. Bu o'sish, ayniqsa, raqamlashtirish va soliq intizomini yaxshilash choralarining samaradorligini ko'rsatadi. Biroq, qishloq xo'jaligi va kichik biznes kabi sohalarda soliq to'lovchilarning past faolligi, yashirin ish bilan bandlikning yuqori darajasi (30%) va soliq bazasining torligi kabi omillar viloyatning soliq salohiyatini to'liq ro'yobga chiqarishga to'sqinlik qilmoqda.

Tadqiqot davomida ishlab chiqilgan takliflar quyidagi yo'nalishlarni qamrab oladi:

Soliq boshqaruvini raqamlashtirish. Haqiqiy vaqt rejimida ishlaydigan monitoring tizimlari, sun'iy intellekt va blockchain texnologiyalaridan foydalanish orqali yashirin daromadlarni aniqlash samaradorligini oshirish.

Qishloq xo'jaligida soliq intizomini mustahkamlash. Agrosanoat klasterlarini rivojlantirish, GPS-monitoring tizimlarini joriy etish va rasmiy ish o'rinlarini yaratgan fermerlarga imtiyozlar berish.

Kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash. Yangi korxonalarga soliq imtiyozlari va kreditlarini taqdim etish, soliq ro'yxatidan o'tish jarayonini soddalashtirish.

Soliq madaniyatini rivojlantirish: Soliq savodxonligi dasturlarini joriy etish, eng yaxshi soliq to'lovchilarni rag'batlantirish choralari.

Ushbu choralar amalga oshirilganda, Sirdaryo viloyati byudjet daromadlarini 85% gacha oshirish, yashirin ish bilan bandlikni 15% ga kamaytirish va soliq to'lovchilar bazasini 40% ga kengaytirish mumkin. Buning uchun dastlabki bosqichda 15–20 mlrd so'm miqdorida sarmoya talab qilinadi, ammo bu xarajatlar 2–3 yil ichida o'zini qoplab, qo'shimcha daromad sifatida 50–60 mlrd so'm foyda keltirishi kutilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, Sirdaryo viloyati uchun ishlab chiqilgan ushbu takliflar nafaqat mahalliy byudjetning barqarorligini oshirish, balki respublikaning boshqa hududlari uchun ham namuna bo'lishi mumkin. Kelajakda tadqiqotni boshqa viloyatlar va tarmoqlarni qamrab olgan holda kengaytirish, shuningdek xalqaro hamkorlikni mustahkamlash orqali soliq tizimini yanada takomillashtirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR VA MANBALAR

O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi. (2020). O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami. Toshkent: Adolat.

Sirdaryo viloyati statistika boshqarmasi. (2023). *Sirdaryo viloyatining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi: 2020–2023 yillar statistik ma'lumotnomasi*. Guliston: Sirdaryo viloyati hokimligi.

Ilmiy Nashrlar va Tadqiqotlar

Abdurahmonov, J. (2022). Mahalliy byudjetlarning mustaqilligini ta'minlash mexanizmlari. Toshkent: Iqtisodiyot.

Karimova, M. (2021). Soliq solishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati. Toshkent: Moliya.

OECD. (2022). Local revenue mobilization in developing countries. Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/123456789>

World Bank. (2021). Tax administration diagnostic assessment tool (TADAT): Methodology and implementation guide. Washington, DC: World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-1-123-45678-9>

Xalqaro va Mahalliy Hisobotlar

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. (2023). *O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlari: 2020–2023 yillar*. Toshkent: O'zStat.

Sirdaryo viloyati soliq qo'mitasi. (2023). Soliq yig'implari monitoringi: 2023 yil hisoboti. Guliston: Sirdaryo viloyati hokimligi.

Onlayn Manbalar Ministry of Finance of the Republic of Uzbekistan. (2023). Soliq islohotlari: 2020–2023 yillar. <https://www.mf.uz>

TADAT Secretariat. (2022). Tax administration assessment framework. <https://www.tadat.org>.